

Ceteris paribus

HET WOORD AAN...

Arnoud Boot

Arnoud Boot is hoogleraar Ondernemingsfinanciering en Financiële Markten aan de Universiteit van Amsterdam.

Waar werkt u op dit moment aan?

Ik werk aan een revisie van een Amerikaans boek uit 1995 over *bank management*. Hoewel bedoeld voor een MBA-programma kan een dergelijk boek richting geven aan het debat over en het onderzoek naar het bankwezen. Er worden nu andere vragen gesteld dan twintig jaar geleden. Ik richt me op het vergroten van de kennis en het begrip die onderzoekers en managers nodig hebben aangaande de complexiteit van het bankensysteem. Deze kennis blijkt veelal te beperkt te zijn, zoals ook bleek tijdens de financiële crisis. In het boek wordt ingegaan op de fundamentele veranderingen die hebben plaatsgevonden in het bankwezen en wordt de vraag opgeroepen hoe banken er in de toekomst uit zullen zien. Deze vraag is relevant voor onderzoekers en beleidsmakers, omdat er onvoldoende begrip is over de richting waarin het bancaire stelsel zich beweegt. Dit gaat verder dan vragen over stabiliteit. Het boek behandelt drie belangrijke uitdagingen met betrekking tot de bancaire wereld: ontwikkelingen in informatietechnologie, de hang naar zelfbeschikkingsmacht van de consument en de manifestatie van overheden in de regulering. Ik geloof niet dat er een sector bestaat die meer beïnvloed wordt door veranderingen in informatietechnologie dan de financiële. De vraag is of de banken erin zullen slagen om producten aan te bieden die voldoen aan de wens van de consument om zelf in financiële zin aan het roer te staan, of dat bijvoorbeeld technologiebedrijven als Google en Apple hierin een belangrijke rol gaan spelen. En hoe moet de maatschappij omgaan met banken: als gewone bedrijven of als een buitengewoon complexe extensie van het overheidsapparaat?

De bancaire sector is het middelpunt van maatschappelijke discussies, merkt u een gebrek aan kennis in deze discussies?

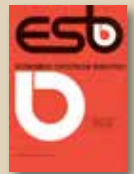
Jazeker, ik geloof dat de discussie zich te veel focust op de *big picture issues*. Gesproken wordt over de cultuur in de bancaire sector, maar men mist een inzicht in de werking van de sector. In een onderzoek

richt ik me op een onderdeel van het grote geheel. Ik kijk naar het spanningsveld tussen relatiegeoriënteerde (*banking*) en transactiegeoriënteerde (*trading*) activiteiten. Het eerste is standvastig van aard en gebaseerd op het kennen van en het actief meedenken met de klant. Het tweede is dynamischer en kan op de korte termijn zeer winstgevend zijn. In een onderzoek toon ik aan dat trading niet alleen aan belang heeft gewonnen de afgelopen jaren, maar dat het banking zelfs ondermijnt. Een dergelijk onderzoek beantwoordt een stukje van de grotere vraag over de werking van het financiële systeem. Het functioneren van de financiële sector is echter zeer complex van aard, en de grote vragen hierover zijn niet te beantwoorden zonder een gedegen begrip. Dit is kennis die men enkel kan vergaren met jaren van studie. Dit is de reden waarom discussies over de financiële wereld vaak spaak lopen, menigeen heeft een mening maar het begrip van de behandelde materie mist vaak. Dit is funest voor het vormen van beleid: hoe kan je ooit tot goed toezicht komen als je het onderliggende mechanisme van de financiële sector niet doorziet?

UIT DE OUDE ESB-DOOS

ETHIEK?

De invloed en de uitstraling van de succesvolle financiële handelaren zijn groter dan ooit. Waar ooit kerken en kathedraal de trots van een cultuur vormden, speelt nu de kantoorarchitectuur van vele financiële instellingen een opvallende rol. De cultuur van snelheid, doelmatigheid, communicatie-technologie en mondiale geldstromen, hebben een onweerstaanbare invloed op de andere sectoren. Overheden zijn niet meer bij machte om deze ontwikkelingen bij te houden, laat staan om ze om te buigen. De openlijke discussie over moraliteit en ethiek in de financiële sector kan de twijfels van vele individuen expliciet maken en collectieve kracht geven. Met name het Kantiaanse denken, met aandacht voor de rechten en inherente verantwoordelijkheden voor individuen (en minderheden), lijkt me een geschikt denkraam voor de financiële sector aan het einde van de twintigste eeuw

Soppe, A.B.M. (1998) Ethiek op financiële markten. *ESB*, 83(4160), 536-538.

